

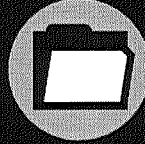
Του ΑΡΗ ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ

Με τις ορχήστρες να παίζουν μουσική και τους υπευθύνους να απολαμβάνουν την πρωτοφανή πολυτέλεια και την υπερβολική ταχύτητα ανάμεσα στα παγόβουνα, τελείωσε άδοξα και τραγικά το παρθενικό ταξίδι του «αβύθιστου» Τιτανικού. Για την ελληνική οικονομία και το δικό της ταξίδι προς τον βυθό, οι ιστορικοί του μέλλοντος έχουν ακόμη πολλή δουλειά πριν καταλήξουν στους σταθμούς της πορείας και τις ευθύνες του καπετάνιου και του πληρώματος. Το μόνο σίγουρο είναι ότι το κυρίαρχο μουσικό θέμα της ορχήστρας στα σαλόνια της «αβύθιστης Ελλάδας» ήταν από την όπερα «Ολυμπιακοί Αγώνες 2004 - Οράματα και θάματα», που όταν πρωτοπαίχτηκε συνοδευόταν από εκατομμύρια πυροτεχνήματα ελπίδων, δισεκατομμύρια ευρώ υπερτιμολογημένου κόστους και άπειρες φούσκες υπερβολικών προσδοκιών... Τα «ηχητικά ντοκουμέντα» του παράλογου δράματος παρουσιάζουμε στην έρευνα που ξεκινά με τον σημερινό φάκελο.

«Μα είναι δυνατόν οι Ολυμπιακοί Αγώνες να ευθύνονται για το έλλειμμα-παγόβουνο των 300 δισ. ευρώ που μας φέρνει στο χείλος της αβύσσου;», αναρωτιούνται κάποιοι... Και έχουν κάθε δικαίωμα να το κάνουν, όχι μόνο διότι μπορεί να ωφελήθηκαν προσωπικά αναλαμβάνοντας δημόσια έργα, κερδίζοντας χρήμα, φήμη και αξιώματα. Φταίει και το γεγονός ότι έξι χρόνια μετά ουδείς έχει καταλήξει σε μια σαφή και συνολική κοστολόγηση του εγχειρήματος. Τον Νοέμβριο του 2004 η τότε κυβέρνηση ανακοίνωσε κόστος 8,95 δισ. ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνονται «δαπάνες για την κατασκευή έργων που ολοκληρώθηκαν ή εμπορεύτηκαν λόγω των Αγώνων» (π.χ. Αττική Οδός, τραμ, προαστιακός κ.λπ.). Αργότερα, η Standard&Poor's το ανέβασε στα 11,27 δισ. ευρώ ή 6% του ελληνικού ΑΕΠ. Σήμερα πληροφορούμαστε ότι υπάρχουν ακόμη σημαντικά έργα που δεν έχουν καν αποπληρωθεί (π.χ. Ολυμπιακό Χωριό), ενώ μόνο στον τομέα του τουρισμού ουδέποτε επιβεβαιώθηκε η πρόβλεψη για διπλασιασμό των εσόδων και αύξηση από τα 10 στα 20 δισ. ευρώ ετησίως. Εκτιμήσεις ανεβάζουν το τελικό κόστος μεταξύ των 20-30 δισ. ευρώ αν συμπεριληφθούν δαπάνες που δεν θα γίνονταν ποτέ ή θα περνούσαν από λιγότερο ταχύρρυθμες διαδικασίες αν δεν υπήρχε η χρονική πίεση και ο μεγαλοϊδεατισμός της Ολυμπιάδας. Ουδόλως αποτιμάται το ψυχολογικό κόστος της απογοήτευσης από τη διάψευση των υπέρμετρων προσδοκιών, όπως αποτυπώνεται στον καθοδικό δείκτη του οικονομικού κλίματος και καθημερινώς στην πιάτσα. Εκεί θα συναντήσουμε και τον όρο «λαμόγια», μέρος και αυτό της ολυμπιακής κληρονομιάς με δυσκόλως αποτιμώμενο κόστος από τον πολλαπλασιασμό του...

Το όφελος από τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων είναι μηδενικό, κραυγάζει η οικονομική ανάλυση. Αρα το υπερβολικό κόστος βαραίνει διπλά. Τα ολυμπιακά ακίνητα που κατασκευάστηκαν με προϋπολογισμό 1 δισ. ευρώ και ουδείς γνωρίζει πόσο τελικά κόστισαν, αποδίδουν το... ιλιγγιώδες ποσό των 30 εκατομμυρίων ετησίως. Μεγάλο μέρος του ποσού αυτού μάλιστα

ΦΑΚΕΛΟΣ



Η ΜΑΥΡΗ ΤΡΥΠΑ ΤΟΥ 2004

Εξι χρόνια μετά, το όφελος από τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων είναι μηδενικό. Αρα το υπερβολικό κόστος βαραίνει διπλά.

ΣΑΒΒΑΤΟ 13 ΜΑΡΤΙΟΥ 2010

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ
Σαββατιάτικη



προέρχεται από μια προσωρινή κατασκευή (Μπάντμιντον) που βαφτίστηκε στη συνέχεια μόνιμη και όπου το Δημόσιο εκκώρπησε μαζί της δεκάδες στρέμματα από εκείνο που θα γινόταν «Μητροπολιτικό Πάρκο Γουδή».

Τη στιγμή που ακόμη πληρώνουμε τα ολυμπιακά έργα, το σύνολο των δημόσιων επενδύσεων πήρε τον κατήφορο αμέσως μετά το 2004, ενώ κατασκευαστικές εταιρείες εξαφανίζονται από το προσκήνιο, με συνέπεια σήμερα να είναι λιγότερες από το 2003.

Το προολυμπιακό «μπουμ» στις τουριστικές επενδύσεις έχει ήδη αντικατασταθεί από τα «μπαμ μπαμ» των κανονιών σε επιχειρήσεις του ξενοδοχειακού τομέα.

Υπολογίζεται ότι 700 ξενοδοχεία έχουν βγει στο σφυρί αναζητώντας αγοραστή. Οι πωλητές ζητούν περίπου 3 δισ. ευρώ, μίπως και καλύψουν συσσωρευμένα χρέη που έφτασαν πέρυσι τα 7,5 δισεκατομμύρια, ύστερα από μία ακόμη χρονιά με τον τζίρο να κάνει «βουτιές» σε... άδειες πισίνες πέντε αστέρων και ολυμπιακών προδιαγραφών. Οι προβλέψεις για 445.000 νέες θέσεις εργασίας στον τουριστικό κλάδο ουδέποτε επιβεβαιώθηκαν και το τουριστικό συνάλλαγμα ήταν πέρυσι 10,3 δισ. ευρώ, ενώ το 2000 ήταν 10 δισ. Και τούτο, παρά το γεγονός ότι στο ίδιο διάστημα το κόστος ζωής για επισκέπτες και... ιθαγενείς σκαρφάλωσε από το 84% του ευρωπαϊκού μέσου όρου πολύ κοντά στο 100%.

Το Ολυμπιακό Χωριό απεδείχθη οικισμός τόσο πρότυπος που τα παιδιά (αναλογούν 2,8 σε κάθε κατοικία) κάνουν ακόμη μάθημα σε κοντινές, αφού τα σχολεία απεδείχθησαν ανεπαρκή. Πρότυπο και το έργο, αφού έξι χρόνια μετά δεν έχει παραληφθεί λόγω κακοτεχνιών.

Ο Δήμος Αθηναίων φορτώθηκε δάνειο με σχέδια επί σχεδίων εκ των οποίων υλοποίησε σχεδόν τα μισά. Ο Δήμος Αμαρουσίου -έτερος ολυμπιακός πόλος- φορτώθηκε, μεταξύ άλλων, με κτίρια-μαμούθ τύπου Mall που κρίνονται αυθαίρετα μετά εξαστία. Μεγάλο μέρος των υπόλοιπων «λευκών ελεφάντων» σπάρθηκε στο παραλιακό μέτωπο της Αττικής, που είδε έτσι την πόλη και τους κατοίκους της να απομακρύνονται περισσότερο.

Στον τομέα της ασφάλειας ξεδούτηκαν επίσης άγνωστα ποσά, σε κάθε περίπτωση περισσότερα από κάθε άλλη Ολυμπιάδα, ακόμη και εκείνη του Πεκίνου που ακολούθησε. Επισήμως το κόστος έφτασε το 1,3 δισ. ευρώ μαζί με τις υπηρεσίες των συμβούλων, αλλά χωρίς να υπολογίζονται τα κόστη για 70 φορείς του Δημοσίου. Το σύστημα C4I πληρώθηκε προκαταβολικά χωρίς να λειτουργήσει συνολικά και απασχολεί ακόμη την κοινωνία ως «σκάνδαλο».

Στο πλαίσιο της έρευνας που ξεκινά σήμερα για να συνεχιστεί από τη Δευτέρα, δεχόμαστε ευχαρίστως ενστάσεις, σχόλια και αναφορές σε επιμέρους ή γενικότερα ζητήματα που σχετίζονται με το «όραμα» των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, την υλοποίησή του και τις επιπτώσεις στην οικονομία της χώρας, στην ηλεκτρονική διεύθυνση arihadj@enet.gr, στα τηλέφωνα και στα φαξ της «Ε».

Ο Τιτανικός της Ολυμπιάδας

Η ΜΑΥΡΗ ΤΡΥΠΑ ΤΟΥ 2004

Ράλι καθόδου και στην τσέπη μας

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΚΑΔΔΑ

Όσοι ήλπιζαν ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες θα ήταν η αιτία για μία νέα ώθηση στην αναπτυξιακή πορεία της χώρας, τη δεύτερη κατά σειρά ύστερα από αυτή που έφερε το 2000 η ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ, διαψεύστηκαν. Οι αριθμοί δείχνουν ότι το όφελος για την πραγματική οικονομία σε όλους τους τομείς ήταν ελάχιστο και σίγουρα δεν διήρκεσε στον χρόνο.

Το οικονομικό κλίμα, όπως φαίνεται από τα στοιχεία που συγκεντρώνει κάθε μήνα το ΙΟΒΕ από την άνοιξη του 2004 είχε ξεκινήσει ένα ράλι καθοδικής πορείας καθρεφτίζοντας τις μικρές προσδοκίες κατασκευαστών, λιανημπόρων και πολιτών.

Εναν χρόνο μετά το εισόδημα των πολιτών μειώθηκε αντί να αυξηθεί, το κόστος ζωής δέχτηκε το δεύτερο μετά την είσοδο του ευρώ «σοκ», οι ιδιωτικές επενδύσεις συρρικνώθηκαν, οι ξένοι επενδυτές δεν ήρθαν και τα δημοσιονομικά ελλείμματα θέριασαν με την... αρωγή της δημοσιονομικής απογραφής:

- Το εισόδημα ανά κάτοικο το 2004 κατάφερε να «σκαρφαλώσει» το 2004 στο 94% του κοινοτικού μέσου όρου, με τη συμβολή όχι τόσο των Αγώνων και των έργων που διενεργήθηκαν, αλλά και με την περίφημη πλέον «αναθεώρηση» που διενήργησε η κυβέρνηση της Ν.Δ. Η χαρά δεν κράτησε όμως πολύ.

Το 2005, για πρώτη φορά από την είσοδο της Ελλάδας στην ΟΝΕ, το εθνικό εισόδημα απόκλινε από τον κοινοτικό μέσο όρο, στο 91,8% καθώς οι ισχυροί ρυθμοί ανάπτυξης δεν ήρθαν ποτέ.

- Το ΑΕΠ αυξήθηκε το 2004 κατά 4,6% όταν αρχικά προβλέπονταν ρυθμοί ανάπτυξης άνω του 6% που θα έφερναν πιο κοντά την εισοδηματική σύγκλιση. Το 2005 που θα «εκταμιεύαμε» τουριστικά και επενδυτικά τους Αγώνες, η ανάπτυξη περιορίστηκε στο 2,2%, σε επίπεδα που είχε να γνωρίσει η οικονομία από τη δεκαετία του 1990. Πλέον, η κρίση έχει φέρει τη χαριστική βολή με τη χώρα το 2010 να βυθίζεται σε μεγάλη ύφεση, ενώ η Ε.Ε. ανακάμπτει, σβήνοντας τις ελπίδες για «σύγκλιση».

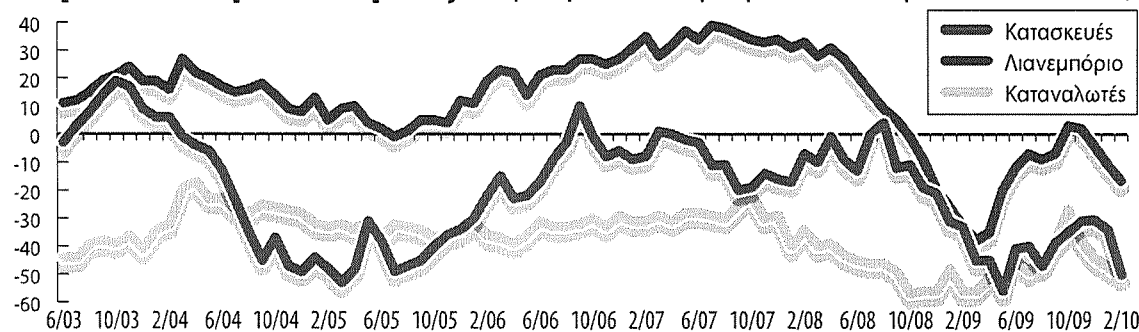
- Η ανάπτυξη δεν ήρθε καθώς οι ξένοι επενδυτές δεν αποφάσισαν μετά τους Αγώνες να έρθουν στην Ελλάδα, αφού η γραφειοκρατία και η διαφθορά παρέμεινε εδώ. Το 2004, η καθαρή αξία των ξένων επενδύσεων ήταν μόνο 0,7% του ΑΕΠ και το 2005 περιορίστηκε ακό-

Πορεία ελληνικής οικονομίας

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (μέσος όρος Ε.Ε. = 100)	84,1	86,5	90,2	92,6	94,0	91,8	93,0	92,8	94,3
Ετήσια μεταβολή ΑΕΠ	4,5	4,2	3,4	5,9	4,6	2,2	4,5	4,5	2,0
Ελλείμμα γενικής κυβέρνησης ως αναλογία του ΑΕΠ	-3,7	-4,5	-4,8	-5,6	-7,5	-5,2	-2,9	-3,7	-7,7
Χρέος γενικής κυβέρνησης ως αναλογία του ΑΕΠ	103,4	103,7	101,7	97,4	98,6	100,0	97,1	95,6	99,2
Κόστος ζωής (μέσος όρος Ε.Ε.=100)	84,8	82,3	80,2	85,9	87,6	88,2	89	90,7	94
Δημόσιες επενδύσεις ως αναλογία του ΑΕΠ	3,6	3,6	3,4	3,5	3,5	2,8	3,0	2,9	2,9
Επιχειρηματικές επενδύσεις ως αναλογία του ΑΕΠ	17,9	18,1	19,1	19,8	18,7	17,8	18,6	18,5	16,5
Ποσοστό απασχόλησης (ως αναλογία του εργατικού δυναμικού)	56,5	56,3	57,5	58,7	59,4	60,1	61,0	61,4	61,9
Ποσοστό φτώχειας στο σύνολο του πληθυσμού	20	20		21	20	20	21	20	20
Εισοδηματικές ανισότητες (διαφορά κατά κεφαλήν ΑΕΠ από περιφέρεια σε περιφέρεια)	22,8	23,9	25,8	25,9	27,9	27,3	28,6		
Αξία καθαρών ξένων επενδύσεων (ως αναλογία του ΑΕΠ)	1,3	0,8			0,7	0,4	1,8	1,2	1,0

ΠΗΓΗ: EUROSTAT

Πορεία οικονομικού κλίματος (το πρόσημο είναι το άθροισμα θετικών και αρνητικών απαντήσεων)



ΠΗΓΗ: ΙΟΒΕ

μη πιο πολύ. Συρρικνώθηκαν όμως και οι επενδύσεις των Ελλήνων, καθώς οι κρατικές κινήσεις στέρησαν λόγω της «δημοσιονομικής προσαρμογής».

- Παράλληλα με τους Αγώνες ξεκινούσε και η διαδικασία «απογραφής» του ελλείμματος, με αρχικό στόχο να το αυξήσει στο όριο της επιτήρησης, στο 2,95% του

ΑΕΠ. Ωστόσο το έλλειμμα «ξέφυγε» στο 7,5% του ΑΕΠ με αποτέλεσμα να ξεκινήσει η δημοσιονομική περιπέτεια της χώρας που τότε εκφράστηκε με περικοπές δημοσίων

δαπανών (και επενδυτικών) χωρίς το επιθυμητό αποτέλεσμα στον προϋπολογισμό, αλλά με επιπτώσεις στην οικονομία και την κοινωνία. Ενα μέρος των ελλειμμάτων προκλήθηκε και από το υπέρογκο τελικό κόστος των Αγώνων που ακόμη μένει άγνωστο στο σύνολό του.

- Ανέτρεψε και την κοινωνική πολιτική, με αποτέλεσμα το περίφημο Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής να οδεύσει στις καλές, διατηρώντας το ποσοστό φτώχειας στο 20% του πληθυσμού και εντείνοντας τις εισοδηματικές ανισότητες. Καθώς όλα τα έργα έγιναν

στην Αττική, κάποιοι άλλοι έγιναν φτωχότεροι, αυξάνοντας τη διαφορά στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ από περιφέρεια σε περιφέρεια από το 22,8% το 2000 στο 28,6% το 2008.

Αττική: Έχασε το στοίχημα για 12μηνο τουρισμό

Μηδενικά ήταν τα οφέλη για την Αθήνα αλλά και για ολόκληρη τη χώρα από τη διενέργεια των Ολυμπιακών Αγώνων. Μελέτη του υπουργείου Οικονομίας αποφαίνεται ότι ο νομός Αττικής δεν κατάφερε να κεφαλαιοποιήσει τουριστικά το 2004 σε αντίθεση με ό,τι έγινε σε άλλες περιπτώσεις, όπως π.χ. στη Βαρκελώνη, ελλείψει σχεδιασμού για την επόμενη ημέρα (π.χ. διενέργεια μεγάλων εκθέσεων και event) αλλά και λόγω των αναξιοποίητων μέχρι σήμερα ολυμπιακών εγκαταστάσεων.

Αντιθέτως, ο νομός επιβαρύνθηκε πληθυσμιακά, καθώς πλήθος μεταναστών συνέρρευσε για να εργαστεί στα ολυμπιακά έργα, αυξάνοντας σήμερα την ανεργία στον κατασκευαστικό κλάδο που ασθμαίνει, ενώ προκλήθηκε περιβαλλοντική επιβάρυνση.

Στο σύνολο της χώρας, το ΔΝΤ εκτιμά ότι οι Αγώνες προκάλεσαν συρρίκνωση του ΑΕΠ το 2005, έναν χρόνο μετά τη διενέργεια των Αγώνων, κατά 1,6%. Συνολικά το όφελος υπολογίζεται ότι ήταν οριακό (0,1% του ΑΕΠ επιπλέον αύξηση). Και τούτο διότι το κόστος διενέργειάς τους και ο ε-

ξοπλισμός που αγοράστηκε από το εξωτερικό ήταν δυσανάλογα υψηλός σε σχέση με το τουριστικό ή όποιο άλλο όφελος για την πραγματική οικονομία.

Σύμφωνα με την έκθεση που έστειλε στις Βρυξέλλες το 2007 η τότε κυβέρνηση για την έγκριση του Προγράμματος Αττική του νέου κοινοτικού πακέτου (ΕΣΠΑ), οι υποδομές και η προβολή της Αττικής λόγω των Αγώνων δεν έφεραν οφέλη. Ο λόγος είναι ότι «δεν έχουν ακόμη αξιοποιηθεί επαρκώς οι ολυμπιακές εγκαταστάσεις με νέες χρήσεις, οι οποίες, σε πολλές περιπτώσεις, μπορούν να συμβάλουν στην αναβάθμιση του τουρισμού της Αττικής».

Όπως επισημαίνεται στην έκθεση, «γενικά, η Αθήνα δεν έχει κατορθώσει να κεφαλαιοποιήσει ακόμα την επιτυχή διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων για την ανάπτυξη του τουρισμού». Στην Ελλάδα η αύξηση του «τζιρού» στην τουριστική βιομηχανία, στην αεροπορική του ελληνικού ιδιωτικού τομέα, ήταν οριακή.

Το μόνο που επιτεύχθηκε στην Αθήνα τη διετία 2005-2006 είναι μία τάση «ανακοπής της φθίνου-

σας πορείας». Αντιθέτως, σύμφωνα με τη μελέτη στη Βαρκελώνη, ο αριθμός των επισκεπτών μεταξύ 1992-2000 αυξήθηκε κατά 67,6% και στο Σίδνεϊ μεταξύ 2001 και 2003 διοργανώθηκαν 97 διεθνή συνέδρια με 135.250 επισκέπτες.

Η έκθεση κάνει λόγο για την «έως σήμερα έλλειψη σχεδιασμού mega-γεγονότων στην Αττική, μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, έτσι ώστε να τοποθετηθεί η Αθήνα στον ανταγωνισμό των ευρωπαϊκών μητροπόλεων ως πόλυν υποδοχής 12μηνου τουρισμού». Παραπέμπει την οργάνωσή τους στο μέλλον, μέσα από τα έργα του ΕΣΠΑ, που ακόμη παραμένει στα... χαρτιά.

Ωστόσο, υπήρχαν και άλλοι επιπτώσεις: η εκτέλεση πληθώρας έργων προκάλεσε αυξημένη ροή οικονομικών μεταναστών στην Αττική αλλά «πολλές από τις θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν ενδέχεται να μην έχουν μόνιμο χαρακτήρα». Δημιούργησαν «άναρχη αστική διάχυση, κυρίως προς τα Μεσόγεια, τη βορειοανατολική αλλά και τη δυτική Αττική» και όξυναν τον κίνδυνο πλημμυρών (π.χ. λόγω του τραμ στην παραλιακή).

Δ. Κ.

